

अपि मामिति सर्वेषां तेषामासीन्मनोगतं । तेषामेतमभिप्रायं चतुर्णामुपलक्ष्य सः ।
 युगपद्योगमास्थाय ससर्ज विविधास्तनूः । ततोऽभवच्चतुर्मूर्तिः क्षणेन भगवान् प्रभुः ।
 तस्य शाखो विशाखश्च नैगमेयश्च पृष्ठतः । एवं स कृत्वा ह्यात्मानं चतुर्द्धा भगवान् प्रभुः ।
 यतो रुद्रस्ततःस्कन्दा जगामाद्भुतदर्शनः । विशाखस्तु ययौ येन देवो गिरिवरात्मजा ।
 शाखो ययौ च भगवान् वायुमूर्तिर्विभावसुं । नैगमेयोऽगमद्गङ्गा कुमारः पावकप्रभुः ।
 सर्वे भासुरदेहास्ते चत्वारः समरूपिणः । तान् समभ्ययुरव्ययास्तदद्भुतमिवाभवत् ।
 हाहाकारो महानासीद्देवदानवरक्षसां । तदृष्ट्वा महदाश्चर्यमद्भुतं लोमहर्षणं ।
 ततो रुद्रश्च देवो च पावकश्च पितामहं । गङ्गया सहिताः सर्वे प्रणिपेतुर्जगत्पतिं ।
 प्रणिपत्य ततस्ते तु विधिवद्राजपुङ्गव । इदमूचुर्वचो राजन् कार्तिकेयप्रियेसया ।
 अस्य बालस्य भगवन्नाधिपत्यं यथोचितं । अस्मत्प्रियार्थं देवेश सदृशं दातुमर्हसि ।
 ततः स भगवान् धीमान् सर्वलोकपितामहः । मनसा चिन्तयामास किमयं लभतामिति ।
 श्रेष्ठार्थाणि च सर्वाणि देवगन्धर्व्वरक्षसां । भूतयक्षविहङ्गानां पन्नगानाञ्च सर्वशः ।
 पूर्वमेवादिदेशासौ निकायेषु महात्मनां । समर्थश्च तमैश्वर्य्यं महामतिरमन्यत ।
 ततो मुहूर्त्तं स ध्यात्वा देवानां श्रेयसि स्थितः । सैनापत्यं ददौ तस्मै सर्वभूतेषु भारत ।
 सर्वदेवनिकायानां ये राजानः परिश्रुताः । तान् सर्वान् व्यादिदेशास्मै सर्वभूतपितामहः ।
 ततः कुमारमादाय देवा ब्रह्मपुरोगमाः । अभिषेकार्थमाजग्मुः शैलेन्द्रं सहितास्ततः ।
 पुण्यां हैमवतीं देवीं सरिच्छ्रेष्ठां सरस्वतीं । समन्तपञ्चके या वै त्रिषु लोकेषु विश्रुता ।
 तत्र तीरे सरस्वत्याः पुण्ये सर्वगुणान्विते । निषेदुर्देवगन्धर्व्वाः सर्वे सम्पूर्णमानसाः ।

इति श्रीमहाभारते शल्यपर्वणि गदायुद्धपर्वणि बलदेवतीर्थयात्रायां सारस्वतोपाख्याने पञ्चचत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४५ ॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततोऽभिषेकसम्भारान् सर्वान् समृत्य शास्वतः । वृहस्पतिः समिद्धेऽग्नौ जुहावाग्निं यथाविधि ।

ततो हिमवता दत्ते मणिप्रवरशोभिते । दिव्यरत्नाचिते पुण्ये निषण्णं परमासने ।
 सर्वमङ्गलसम्भारैर्विधिमन्त्रपुरस्कृतं । आभिषेचनिकं द्रव्यं गृहीत्वा देवतागणाः ।
 इन्द्रविष्णू महावीर्य्यौ सूर्याचन्द्रमसौ तथा । धाता चैव विधाता च तथा चैवानिलानलौ ।
 पूष्णा भगेनार्थन्ना च अंशेन च विवस्वता । रुद्रश्च सहितो धीमान्निवेण वरुणेन च ।
 रुद्रैर्वसुभिरादित्यैरश्विभ्याञ्च वृतः प्रभुः । विश्वेदेवैर्मरुद्भिश्च साध्यैश्च पितृभिः सह ।
 गन्धर्व्वैरप्सरोभिश्च यक्षराक्षसपन्नगैः । देवर्षिभिरसंख्यातैस्तथा ब्रह्मर्षिभिस्तथा ।
 वैखानसैर्बालखिलैर्व्याहिरैर्मरीचिपैः । भृगुभिश्चार्ज्जुनैश्च यतिभिश्च महात्मभिः ।
 सप्तैर्विद्याधरैः पुण्यैर्योगसिद्धैस्तथा वृतः । पितामहः पुलस्त्यश्च पुलहश्च महातपाः ।
 अङ्गिराः कश्यपोऽत्रिश्च मरीचिर्भृगुरेव च । क्रतुर्हरः प्रचेताश्च मनुर्दक्षस्तथैव च ।
 षटवश्च यक्षश्चैव ज्योतींषि च विश्राम्यते । मूर्तिमत्यश्च सरितो वेदाश्चैव सनातनाः ।